

Tokio laisvosios prekybos susitarimo su Singapūru, koks yra dabar, Europos Sąjunga negali sudaryti viena

Susitarimo nuostatos dėl netiesioginių užsienio investicijų bei dėl investuotojų ir valstybių ginčų sprendimo nepriklauso Sąjungos išimtinėi kompetencijai, todėl šio susitarimo, koks jis yra dabar, negalima sudaryti nedalyvaujant valstybėms narėms

2013 m. rugsėjo 20 d. Europos Sąjunga ir Singapūras parafavo laisvosios prekybos susitarimo tekstą. Tai yra vienas pirmųjų vadinamosios „naujosios kartos“ dvišalių laisvosios prekybos susitarimų, t. y. prekybos susitarimas, kuriame be įprastų nuostatų dėl muitų ir netarifinių kliūčių prekybos prekėmis ir paslaugomis srityje mažinimo įtvirtintos su prekyba susijusios įvairių sričių nuostatos, kaip antai dėl intelektualinės nuosavybės apsaugos, investicijų, viešųjų pirkimų, konkurencijos ir tvaraus vystymosi.

Komisija kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu pateikti nuomonę, kad būtų galima nustatyti, ar Sąjunga turi išimtinę kompetenciją viena pasirašyti ir sudaryti ketinamą sudaryti susitarimą. Komisija ir Parlamentas teigia, kad Sąjunga turi tokią kompetenciją. Taryba ir visų Teisingumo Teismui pastabas pateikusių valstybių narių vyriausybės¹ teigia, kad Sąjunga negali viena sudaryti šio susitarimo, nes kai kurios jo dalys priklauso Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamajai kompetencijai ar net išimtinėi valstybių narių kompetencijai.

Šiandien paskelbtoje nuomonėje, patikslinęs, kad joje sprendžiamas tik klausimas dėl Sąjungos išimtinės ar neišimtinės kompetencijos, bet ne dėl susitarimo turinio atitikties Sąjungos teisei, Teisingumo Teismas daro išvadą, kad **tokio laisvosios prekybos susitarimo su Singapūru, koks yra dabar, Europos Sąjunga negali sudaryti viena**, nes kai kurios jo nuostatos priklauso Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamajai kompetencijai (rezoliucinė dalis). Vadinasi, **tokio turinio laisvosios prekybos susitarimą su Singapūru gali sudaryti tik Sąjunga ir valstybės narės kartu**.

Kalbant konkrečiau, Teisingumo Teismas nurodė, kad **Sąjunga turi išimtinę kompetenciją** dėl su šiomis sritimis susijusių susitarimo dalių:

- pateikimas į Sąjungos ir Singapūro prekių ir paslaugų rinkas (įskaitant visas transporto paslaugas²), taip pat viešųjų pirkimų sektoriuje ir energijos gamybos iš tvarių neiškastinių išteklių srityje;
- nuostatos dėl tiesioginių užsienio investicijų, kurias Singapūro nacionaliniai subjektai daro Sąjungoje (ir atvirkščiai), apsaugos;
- nuostatos dėl intelektualinės nuosavybės teisių;

¹ Pastabas raštu pateikė visos valstybės narės, išskyrus Belgiją, Kroatiją, Estiją ir Švediją. Vis dėlto, Belgija dalyvavo teismo posėdyje ir pateikė pastabas žodžiu.

² Dėl jūrų, geležinkelio ir kelių transporto Teisingumo Teismas mano, kad ketinamame sudaryti susitarime įtvirtinti šių sričių įsipareigojimai gali daryti poveikį Sąjungos teisės aktams ar pakeisti jų taikymo sritį, todėl pagal SESV 3 straipsnio 2 dalį Sąjunga turi išimtinę kompetenciją patvirtinti šiuos įsipareigojimus.

- nuostatos, kuriomis siekiama kovoti su antikonkurenciniais veiksmais ir reglamentuoti įmonių koncentraciją, monopolijas ir subsidijas;
- nuostatos dėl tvaraus vystymosi (Teisingumo Teismas konstatavo, kad tvaraus vystymosi tikslas dabar yra sudedamoji Sąjungos bendros prekybos politikos dalis ir kad ketinamame sudaryti susitarime Sąjungos ir Singapūro tarpusavio prekybos liberalizavimui siekiama nustatyti sąlygą, jog šalys turi laikytis tarptautinių įsipareigojimų darbuotojų socialinės apsaugos ir aplinkos apsaugos srityje;
- nuostatos dėl keitimosi informacija, pranešimo, tikrinimo, bendradarbiavimo pareigų, tarpininkavimo, skaidrumo ir šalių ginčų sprendimo, nebent šios nuostatos susijusios su netiesioginėmis užsienio investicijomis (žr. toliau).

Galiausia, Teisingumo Teismo nuomone, **Sąjunga neturi išimtinės kompetencijos tik dėl dviejų susitarimo dalių**, t. y. dėl **netiesioginių užsienio investicijų** (vadinamosios „portfelinės“ investicijos, atliktos neketinant daryti įtakos įmonės valdymui bei kontrolei) ir **investuotojų ir valstybių ginčų sprendimo** tvarkos.

Tam, kad Sąjunga turėtų išimtinę kompetenciją netiesioginių užsienio investicijų srityje, būtina, jog susitarimo sudarymas galėtų daryti poveikį Sąjungos aktams ar pakeisti jų taikymo sritį. Kadangi taip nėra, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad Sąjunga neturi išimtinės kompetencijos. Ji dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis. Ši išvada taip pat taikoma su netiesioginėmis užsienio investicijomis susijusioms nuostatoms dėl keitimosi informacija, pranešimo, tikrinimo, bendradarbiavimo pareigų, tarpininkavimo, skaidrumo ir šalių ginčų sprendimo (žr. pirmiau).

Investuotojų ir valstybių ginčų sprendimo tvarkai taip pat taikoma Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamoji kompetencija. Iš tiesų, tokios tvarkos, pagal kurią ginčams netaikoma valstybių narių teismų jurisdikcija, negalima nustatyti be valstybių narių sutikimo.

Darytina išvada, kad tokį laisvosios prekybos susitarimą su Singapūru, koks yra dabar, gali sudaryti tik Sąjunga ir valstybės narės kartu.

PASTABA: Valstybė narė, Europos Parlamentas, Taryba arba Komisija gali gauti Teisingumo Teismo nuomonę dėl ketinamo sudaryti susitarimo suderinamumo su Sutartimis arba dėl kompetencijos sudaryti šį susitarimą. Jeigu Teisingumo Teismo nuomonė neigiama, ketinamas sudaryti susitarimas negali įsigalioti, jei jis nėra iš dalies keičiamas arba Sutartys nėra peržiūrėtos.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas nuomonės tekstas](#) nuo jos paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš nuomonės paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☐ ☎ (+32) 2 2964106